GIOVANNI PITRUZZELLA
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2023. április 27. [1]

C-655/21. sz. ügy

G. ST. T
elleni büntetőeljárás;
a Rayonna prokuratura Burgas, TO Nesebar
részvételével

(a Rayonen sad – Nesebar [neszebari kerületi bíróság, Bulgária] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A szellemi tulajdonjogok érvényesítése – TRIPS-megállapodás – Védjegybitorlás esetére alkalmazandó büntetőjogi szankciók – A Charta alkalmazhatósága – A bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának elvei”

1. A Rayonen Sad-Nesebar (neszebari kerületi bíróság, Bulgária) a jelen indítvány tárgyát képező ügyben előzetes döntéshozatal céljából négy kérdést terjeszt a Bíróság elé, amelyek közül az első kettő a 2004/48 irányelv [2] értelmezésére, a másik kettő pedig az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 49. cikkének az értelmezésére vonatkozik. E kérdések a több rendbeli védjegybitorlással gyanúsított G. ST. T. ellen folytatott büntetőeljárás keretében vetődtek fel.

I. Jogi háttér

A. Az uniós jog

2. Ami az elsődleges jogot illeti, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a Charta 49. cikke bír relevanciával a bűncselekmények és büntetések törvényességének és arányosságának az említett cikk (3) bekezdésében rögzített kettős szempontja alapján. Ami a 2004/48 irányelvet illeti, a kérdést előterjesztő bíróság az irányelv szellemi tulajdonjogok megsértésével okozott károk megtérítésére vonatkozó (26) és (28) preambulumbekezdésére, valamint 13. cikkére hivatkozik. Pergazdaságossági okokból ezen a ponton csak utalok e rendelkezések szövegére, és a jelen indítványban a későbbiekben szükség esetén idézem fel azok tartalmát.

[1] Eredeti nyelv: olasz.

[2] A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás: 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.).

B. A bolgár jog

3. A kérdést előterjesztő bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmében a Zakon za markite i geografskite oznacheniya (a védjegyekről és a földrajzi árujelzőkről szóló törvény; a továbbiakban: ZMGO) 13., 119. és 127. cikkére, valamint a Zakon za markite i geografskite oznacheniya (a védjegyekről és a földrajzi árujelzőkről szóló, 2016. június 22-én hatályos törvény; a továbbiakban: 2016. évi ZMGO) 13., 76b. és 81. cikkére hivatkozik. A ZMGO 127. cikkének (1) bekezdése és a 2016. évi ZMGO 81. cikkének (1) bekezdése konkrétan úgy rendelkezik, hogy közigazgatási szankciót kell kiszabni az olyan személlyel szemben, aki a gazdasági tevékenység körében valamely bejegyzett védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelöléssel ellátott árukat vagy szolgáltatásokat a jogosult hozzájárulása nélkül használ.

4. Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság a Nakazatelen kodeks (büntető törvénykönyv; a továbbiakban: NK) 55., 66. és 172b. cikkére, valamint a Nakazatelno-protsesualen kodeks (büntetőeljárási törvénykönyv; a továbbiakban: NPK) 84–88. és 247c. cikkére is utal. A jelen ügy szempontjából különösen az NK 172b. cikke bír relevanciával, amelynek szövege – amelyet már most célszerű felidézni – a következőképpen szól:

„(1) Aki gazdasági tevékenység körében a kizárólagos jog jogosultjának hozzájárulása nélkül az e kizárólagos jog tárgyát képező védjegyet, formatervezési mintát, növényfajtát vagy állatfajt használ, vagy földrajzi árujelzőt vagy ezek utánzatát jogalap nélkül használja, öt évig terjedő szabadságvesztéssel és 5000 bolgár leváig (BGN) terjedő pénzbírsággal büntetendő.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben említett cselekmény ismétlődik, vagy jelentős káros hatással jár, az öt évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel és 5000 BGN-től 8000 BGN-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

(3) A bűncselekmény tárgyát el kell kobozni és meg kell semmisíteni, függetlenül attól, hogy az kinek a tulajdonában áll.”

II. Az alapeljárás és a Bíróság előtti eljárás

5. Az egyéni vállalkozó G. ST. T vádlottat azzal vádolják, hogy 2016-ban bejegyzett védjegyek több rendbeli hamisítását követte el azáltal, hogy a védjegyjogosult hozzájárulása nélkül – az eredeti áruk esetében 1 404 590 BGN, az utánzatok esetében pedig 80 201 BGN összértékben – olyan ruházati cikkeket kínált eladásra, amelyeken a szóban forgó védjegyekkel hasonlóságot mutató megjelöléseket tüntettek fel. A szóban forgó termékeket – amelyeket intézkedés alá vontak abban az üzlethelyiségben, ahol azokat eladásra kínálták – elkobozták, majd megsemmisítették.

6. A kérdést előterjesztő bíróság először is kiemeli, hogy a Bolgár Köztársaságban – a 2004/48 irányelv (28) preambulumbekezdésében biztosított mérlegelési mozgástérben – a 2016. évi ZMGO 81. cikkének (1) bekezdése által jelenleg előírt szabálysértés mellé bevezették az NK 172b. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott bűncselekményeket. A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra mutat rá, hogy az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, bűncselekményt képező tényállás a jogosultnak okozott sérelem nagyságának értékelését követeli meg. A nemzeti ítélkezési gyakorlat e tekintetben a 2004/48 irányelv által elő nem írt olyan vélelmet alkalmaz, amelynek értelmében az e bűncselekményből eredő károk összege az utánzatoknak megfelelő vagy azokhoz hasonló, jogszerűen gyártott termékek

kiskereskedelmi eladási árának felel meg. Ezenfelül az említett károk nem foglalják magukban az elmaradt hasznot és a nem vagyoni kárt. Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság kérdésként veti fel, hogy összeegyeztethető-e a 2004/48 irányelvvel a bolgár szabályozás.

7. Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság – miután rámutatott arra, hogy az NK 172b. cikkében meghatározott bűncselekmény és a ZMGO által előírt szabálysértés az uniós jog hatálya alá tartozik, mivel az uniós jog által szabályozott jogviszonyokra alkalmazandó szankciós rendelkezéseknek minősülnek – kérdésként veti fel, hogy összeegyeztethető-e a Charta 49. cikkének (1) bekezdése azzal a bolgár szabályozással, amely egy szabálysértés és bűncselekmény tényállásába is anélkül von be egy adott magatartást, hogy azok megkülönböztetése céljából egyértelmű és pontos szempontról rendelkezne.

8. A kérdést előterjesztő bíróság végül felveti, hogy összeegyeztethető-e az arányosság Charta 49. cikkének (3) bekezdésében rögzített elvvel az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében előírt szabadságvesztés – amelynek esetében a büntetési tétel alsó határa különösen magas, és a maximális büntetés szintén nem minősíthető alacsonynak –, arra is figyelemmel, hogy a büntetés konkrétan csak rendkívül korlátozott esetekben mérsékelhető.

9. Ilyen körülmények között a Rayonen Sad-Nesebar (neszebari kerületi bíróság) az eljárást felfüggesztette, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„Összeegyeztethetők-e a 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben megállapított szabályokkal a szellemi tulajdonjogok jogellenes gyakorlásával okozott károk tekintetében azon jogszabályok és ítélkezési gyakorlat, amelyek szerint a jogosult részéről felmerült kár az NK 172b. cikkének (1) és (2) bekezdése szerinti bűncselekmények tényállási elemeinek minősül?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: Összeegyeztethető-e a 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben megállapított szabályokkal a Bolgár Köztársaságban az ítélkezési gyakorlat által a kár megállapítása érdekében felállított azon vélelem, amely a kár összegét az eladásra kínált áruknak a jogszerűen gyártott áruk kiskereskedelmi ára alapján kiszámított értékében állapítja meg?

Összeegyeztethetők-e a bűncselekmények törvényességének az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. cikkében rögzített elvével az olyan jogszabályok, amelyekből hiányzik a szabálysértés (a jelenleg hatályos ZMGO 127. cikkének (1) bekezdése és a 2016-ban hatályos ZMGO 81. cikkének (1) bekezdése) és az NK 172b. cikkének (1) bekezdése szerinti bűncselekmény, valamint – az első kérdésre adott nemleges válasz esetén – az NK 172b. cikkének (2) bekezdése szerinti bűncselekmény közötti elhatárolás?

Összeegyeztethetők-e az Európai Unió Alapjogi Chartája 49. cikkének (3) bekezdésében foglalt elvvel (a büntetések súlyossága nem lehet aránytalan a bűncselekményhez mérten) az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében előírt büntetések (öt évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, valamint 5000 BGN-től 8000 BGN-ig terjedő pénzbüntetés)?”

10. A Bíróság alapokmányának 23. cikke alapján az Osztrák Köztársaság és az Európai Bizottság írásbeli észrevételeket nyújtott be. A Bíróság a fent említett 23. cikk alapján pervezető intézkedés jogcímén egyes, a Charta 49. és 51. cikkére vonatkozó, írásban megválaszolandó kérdéseket tett fel az érdekelteknek. Az Osztrák Köztársaság és a Bizottság eleget tett ennek az intézkedésnek.

11. A Bíróság kérésének megfelelően a jelen indítványban kizárólag az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdéssel foglalkozom.

III. Elemzés

A. A Bíróság hatásköréről: előzetes észrevételek

12. Az, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik-e az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdés megválaszolására, a Charta alapeljárásra való alkalmazhatóságától függ. Ezen alkalmazhatóság pedig attól függ, hogy – a Charta 51. cikkének a Charta hatályát meghatározó (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – a bolgár jogalkotó az NK 172b. cikke által előírt szankciók meghatározása során átültette-e az uniós jogot. Erre a kérdésre nyilvánvalóan igenlő választ kell adni annak a kérdést előterjesztő bírósághoz hasonlóan történő megállapítása esetén, hogy az NK 172b. cikke a 2004/48 irányelv bolgár jogba történő átültetése keretében elfogadott büntetőjogi rendelkezés. A Bíróságnak ebben a kérdésben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első két kérdésre adandó válasz keretében kell majd állást foglalnia.

13. A fentieknek megfelelően az e kérdésekre nem vonatkozó jelen indítvány célja a Charta más szempontból történő vizsgálata, ezért a jelen indítványban abból a feltevésből indulok ki, hogy a Bíróság azt állapítja meg, a 2004/48 irányelv hatályán kívül esnek azok a büntetőjogi szabályok, amelyeknek az irányelvvel való összeegyeztethetőségét a kérdést előterjesztő bíróság értékelni kívánja. Az alábbiakban pontosabban azt vizsgálom meg, hogy következhet-e abból a Charta alkalmazása, tehát a Bíróság e kérdések megválaszolására vonatkozó hatásköre, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás az Unió által megkötött nemzetközi megállapodás keretében vállalt kötelezettséget hajt végre.

1. A Charta alkalmazhatósága az Unió nemzetközi jogi kötelezettségeinek tagállamok általi végrehajtása esetén

14. A tagállamok – a Charta 51. cikke (1) bekezdésének értelmében – kizárólag annyiban címzettjei a Charta rendelkezéseinek, amennyiben az Unió jogát hajtják végre. A Charta, 51. cikkének (2) bekezdése értelmében, az uniós jog alkalmazási körét nem terjeszti ki az Unió hatáskörein túl, továbbá nem hoz létre új hatásköröket vagy feladatokat az Unió számára, és nem módosítja a Szerződésekben meghatározott hatásköröket és feladatokat.

15. Az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a Charta által biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi tényállásra alkalmazni kell, azokon kívül azonban nem.[3] Tehát e jogokat tiszteletben kell tartani többek között akkor, amikor valamely nemzeti szabályozás e jog hatálya alá tartozik.[4] Az előzetes döntéshozatal keretében eljáró Bíróságnak adott esetben meg kell adnia minden ahhoz szükséges értelmezési szempontot, hogy a nemzeti bíróság mérlegelhesse e szabályozás azon alapvető jogokkal való összeegyeztethetőségét, amelyeknek a tiszteletben tartását biztosítja.[5]

[3] Lásd: 2022. május 5-i BPC Lux 2 és társai ítélet (C-83/20, EU:C:2022:346, 26. pont).

[4] Lásd: 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületen létesített haszonélvezeti jog) ítélet (C-235/17, EU:C:2019:432, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[5] Lásd: 2022. május 5-i BPC Lux 2 és társai ítélet (C-83/20, EU:C:2022:346, 26. pont).

16. Ahogyan azt Saugmandsgaard Øe főtanácsnok a Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületeken létesített haszonélvezeti jog) ügyre vonatkozó indítványában[6] kiemelte, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy rendszerint legalább két csoportba lehet sorolni azon helyzeteket, amelyekben a tagállamokat kötik az uniós jogrendben biztosított alapvető jogok.

17. Ezen alapvető jogok egyrészről az uniós jogi szabályok *végrehajtása* során kötik a tagállamokat, függetlenül attól, hogy e szabályokat a Szerződés,[7] rendeletek,[8] irányelvek,[9] kerethatározatok[10] vagy jogi szempontból uniós rendelkezéseken alapuló, az uniós jog részét képező atipikus jogi aktusok[11] tartalmazzák-e.

18. Az uniós jogrend által elismert alapvető jogok másrészt akkor alkalmazandók, ha valamely tagállam a nemzeti szabályozás révén *eltér* az uniós jogtól, és az említett szabályozás védelme érdekében az uniós jog által elismert igazolásra hivatkozik. A Bíróság e tekintetben – az ERT-ítéletben[12] a Charta hatálybalépését megelőzően tett megállapításának megfelelően – pontosította, hogy ha valamely tagállam az uniós jog által előírt kivételekhez folyamodik a Szerződésben biztosított valamely alapvető szabadság akadályozásának igazolása céljából, a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében „végrehajtja az uniós jogot” akkor is, ha a szóban forgó szabályozásnak nem célja valamely uniós jogi rendelkezés végrehajtása.[13]

19. Ez a kettőség azonban nem öleli fel az összes olyan helyzetet, amelyben a Charta alkalmazandó. Ez már a 2013. február 26-i Åkerberg Fransson ítéletből[14] is egyértelműen kitűnik. Az említett ítélet tárgyát képező rendelkezések – amelyek a héacsalások szankcionálása céljából adóbírság kiszabásáról és büntetőeljárás megindításáról rendelkeztek – a fent megjelölt két kategória egyikébe sem tartoztak igazán. A Bíróság mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy ezen intézkedések a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtják végre, tekintettel arra, hogy az uniós irányelvek héára vonatkozó rendelkezései megsértésének szankcionálására irányultak, vagyis a Szerződésben a tagállamokkal szemben előírt azon kötelezettség teljesítésére voltak hivatottak, hogy hatékonyan szankcionálják az Unió pénzügyi érdekeit veszélyeztető magatartásokat.

20. Az uniós jog hatálya alá tartozó és a Charta alkalmazását eredményező tényállások köre tehát tágabb, valamint nem egyértelműen és nem kimerítő jelleggel meghatározott. Általánosságban magában foglalja mindazokat a tényállásokat, amelyekben az uniós jog meghatározott kötelezettségekkel terheli a tagállamokat, vagy amelyekben valamely uniós jogi rendelkezés

6 C-235/17, EU:C:2018:971, 71. és azt követő pontok.

7 Lásd: 2017. december 5-i M. A. S. és M. B. ítélet (C-42/17, EU:C:2017:936).

8 Lásd: 1994. március 24-i Bostock ítélet (C-2/92, EU:C:1994:116).

9 Lásd: 2003. július 10-i Booker Aquaculture és Hydro Seafood ítélet (C-20/00 és C-64/00, EU:C:2003:397).

10 Lásd: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet (C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

11 Lásd: 2022. május 5-i BPC Lux 2 és társai ítélet (C-83/20, EU:C:2022:346).

12 Lásd: 1991. június 18-i ERT-ítélet (C-260/89, EU:C:1991:254).

13 Lásd ebben az értelemben: 2019. május 21-i Bizottság kontra Magyarország (Mezőgazdasági földterületen létesített haszonélvezeti jog) ítélet (C-235/17, EU:C:2019:432, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az említett ügy tárgyát a kötelezettségszegés megállapítása iránti olyan kereset képezte, amelyben a Bizottság első alkalommal kérte a Bíróságtól annak megállapítását, hogy az érintett tagállam önállóan megsértette a Charta valamely rendelkezését. A vitatott szabályozás korlátozta a tőke szabad mozgását, és Magyarország e korlátozás igazolására közérdeken alapuló nyomós okok fennállására, valamint az EUMSZ 65. cikkben szereplő indokokra hivatkozott. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy ilyen körülmények között e szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségét *mind a szerződésekben* és a Bíróság ítélkezési gyakorlatában *előírt kivételekre, mind a Charta által biztosított alapvető jogokra* tekintettel kell megvizsgálni, ezért a Bizottság által felhozott önálló kifogásokat együttesen vizsgálta meg. Kiemelem, hogy Saugmandsgaard Øe főtanácsnok az ezen ügyre (C-235/17, EU:C:2018:971) vonatkozó indítványában azt javasolta a Bíróságnak, hogy utasítsa el a Bizottságnak a Chartára önállóan alapozott kifogását.

14 C-617/10, EU:C:2013:105 (a továbbiakban: Åkerberg Fransson ítélet).

alkalmazandó. A Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében „az Unió jogát [végrehajtó]” tényállás konkrét ügyben történő fennállásának értékelésére szolgáló szempontok is változékonyak. A Bíróság egyértelművé tette, hogy e tekintetben többek között azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó nemzeti rendelkezés „uniós jogi rendelkezés végrehajtására irányul-e, hogy milyen jellegű ez a szabályozás, és hogy az uniós jog hatálya alá tartozó célokon kívül más célok elérésére is irányul-e – még akkor is, ha közvetetten érintheti az uniós jogot –, valamint hogy létezik-e olyan uniós jogi különös szabályozás, amely az adott területre vonatkozik, vagy amely azt érintheti”.[15] Az értékelés e célja az említett változékonyság ellenére világos, és a Charta által rögzített alapvető jogok alkalmazásának mindazokban az esetekben történő biztosítására irányul, amelyekben az uniós jog alkalmazandó. Ahogyan ugyanis azt a Bizottság az Åkerberg Fransson ítélet 21. pontjában megállapította, „nem állhat fenn olyan tényállás, amelyre anélkül vonatkozna az uniós jog, hogy [a Charta által garantált] alapvető jogokat alkalmazni kellene.”

21. A Bíróság a közelmúltban nagytanácsban, a 2020. október 6-i Bizottság kontra Magyarország (Felsőoktatás) ítéletben[16] fontos láncszemmel egészítette ki a fent említett ítélkezési gyakorlatot. Az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy tárgyát olyan kötelezettségszegési eljárás képezte, amelyben a Bizottság – a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános egyezmény (General Agreement on Trade in Services; a továbbiakban: GATS)[17] XVII. cikkének megsértésén és az e tagállamot a 2006/123 irányelv[18] 16. cikke alapján terhelő kötelezettségek megsértésén felül – azt rótta fel Magyarországnak, hogy külön és önállóan megsértette a Charta tudományos élet szabadságával kapcsolatos 13. cikkét, 14. cikkének az oktatási intézmények szabadságával kapcsolatos (3) bekezdését és a vállalkozás szabadságával kapcsolatos 16. cikkét.[19]

22. A Bíróság az ítéletben mindenekelőtt emlékeztetett arra az állandó ítélkezési gyakorlatára, amelynek értelmében az Unió által kötött nemzetközi megállapodások a hatálybalépésüktől kezdve az uniós jog szerves részét képezik.[20] Ezt követően megállapította, hogy a GATS – mivel az az Unió által aláírt, majd 1994. december 22-én általa jóváhagyott, WTO-t létrehozó egyezményben[21] szerepel – az uniós jog részét képezte.[22] A 213. pontban tehát megállapította, hogy „amennyiben a tagállamok az e megállapodásból eredő kötelezettségeiket […] teljesítik, […] a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot hajtják végre.”

23. Habár a Bíróság semmilyen előzményre nem hivatkozott, az ítélet rendszeréből kitűnik, hogy az e következtetés alapját képező logika azonos a jelen indítvány 19. és 20. pontjában hivatkozott logikával.[23] E logika alapján a Charta által biztosított alapvető jogok alkalmazása – a Bizottság

15 Lásd: 2022. május 5-i BPC Lux 2 és társai ítélet (C-83/20, EU:C:2022:346, 27. pont).

16 C-66/18, EU:C:2020:792 (a továbbiakban: Bizottság kontra Magyarország ítélet).

17 A GATS a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozattal (HL 1994. L 336., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 11. fejezet, 21. kötet, 8. o.) jóváhagyott, Marrakeshben aláírt, a Kereskedelmi Világszervezetet (WTO) létrehozó egyezmény (kihirdette: az 1998. évi IX. tv., a továbbiakban: a WTO-t létrehozó egyezmény) 1. B) mellékletében szerepel.

18 A belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2016/23/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006.L 376., 36. o.; helyesbítés: HL 2014. L 287., 33. o.).

19 A Bizottság által vitatott nemzeti szabályozás az Európai Gazdasági Térségen (EGT) kívül székhellyel rendelkező, külföldi oktatási intézmények esetében az oktatási szolgáltatások Magyarországon történő nyújtásának feltételeként előírta nemzetközi megállapodásnak e tagállam és a származási állam általi megkötését, valamint felsőoktatási képzés származási országában történő kínálásának kötelezettségét.

20 Lásd: a Bizottság kontra Magyarország ítélet 69. pontja.

21 Lásd a 94/800 határozatot. A WTO-megállapodás 1995. január 1-jén lépett hatályba.

22 Lásd: a Bizottság kontra Magyarország ítélet 70. és 71. pontja.

23 Lásd a jelen indítvány 19. pontját. A Bíróság ugyanis a Bizottság kontra Magyarország ítélet 214. pontjában – a Charta által garantált alapvető jogok szóban forgó ügyben történő alkalmazása külön igazolásának alátámasztása céljából – kifejezetten utal az e kategóriák közül a másodikba (lásd a jelen indítvány 20. pontját) tartozó, az ERT-ítéletre építő ítélkezési gyakorlatra.

kontra Magyarország ítélet 213. pontjában említetthez hasonló esetben – indokolt, mivel amikor a tagállamok az Unió nemzetközi kötelezettségvállalásait belső szinten, saját jogalkotási hatáskörben ültetik át, az Unióval szembeni kötelezettségüknek tesznek eleget az uniós jog szerves részét képező szabályok végrehajtásával, oly módon, hogy a Charta alkalmazhatósága garantálja, hogy a tagállamok e minőségükben eljárva ne sértsék meg az alapvető uniós jogokat, amikor az Unió „meghatalmazottaiként" járnak el.[24] Az Unió által megkötött megállapodások tagállamok általi végrehajtásának kötelezettsége viszont a Szerződésből következik, amely az EUMSZ 216. cikk (2) bekezdésében kimondja, hogy e megállapodások kötelezőek a tagállamokra nézve.

24. A Bíróság által a Bizottság kontra Magyarország ítélet 213. pontjában levont következtetés tehát analógia útján különösen széles körben alkalmazható, amely túlnyúlik annak az ügynek a keretein, amelybe illeszkedik. Ugyanis úgy vélem, hogy a szóban forgó ítéletet eredményező ügy hátteréből, különösen pedig abból, hogy az ügy az Unió által kötött megállapodásból eredő kötelezettség megszegésére vonatkozott, nem lehet arra következtetni, hogy a Bíróság e megállapítást kizárólag azokra az esetekre kívánta volna korlátozni, amelyekben a szóban forgó nemzeti intézkedés megkérdőjelezheti az Unió nemzetközi felelősségét. Álláspontom szerint e szűk értelmezés ellen szól a szóban forgó pont szövege és a Charta jelen ügyben történő alkalmazását eredményező előfeltételek, vagyis a GATS uniós jogba való beépítése, valamint a fent említett ilyen alkalmazás alapját képező logika is.

25. E tekintetben rámutatok arra, hogy az uniós jog általános elvei alkalmazásának igazolását célzó, a Bíróság által a Bizottság kontra Magyarország ítéletben folytatotthoz hasonló érvelést tartalmaz a 2022. február 24-i Agenzia delle dogane e dei monopoli és Ministero dell'Economia e delle Finanze ítélet.[25] A kérdést előterjesztő bíróság az ezen ítélethez vezető ügyben kérdésként vetette fel, hogy arányos-e az olyan nemzeti szabályozás, amely dohánytermékek kiskorúaknak történő értékesítése esetére közigazgatási bírságnak a dohánybolt üzemeltetésére vonatkozó engedély ideiglenes felfüggesztésével megvalósuló közigazgatási mellékbüntetéssel történő halmozását írta elő. A Bíróság először is megállapította, hogy az alapeljárásban vita tárgyát képező tényállásra nem alkalmazandók azok az uniós jogi rendelkezések, amelyeknek értelmezését a kérdést előterjesztő bíróság kéri.[26] A Bíróság ezt követően – a Bizottság kontra Magyarország ítélet 69. pontjára és arra az ítélkezési gyakorlatra emlékeztetve, amelynek értelmében az Unió által kötött nemzetközi megállapodás a hatálybalépésétől kezdve szerves részét képezi az uniós jognak – úgy ítélte meg, hogy a nemzeti eljárásban vitatott nemzeti rendelkezést az Egészségügyi Világszervezet (WHO) 2003. május 21-én Genfben aláírt, dohányzás visszaszorításáról szóló keretegyezménye WHO Framework Convention on Tobacco Control; a továbbiakban: keretegyezmény)[27] 16. cikke révén bevezetett előírások, különösen a 16. cikk (1) bekezdése tükrében kell értékelni, amelynek alapján e megállapodás minden egyes része „hatékony jogalkotói, végrehajtói, igazgatási vagy más intézkedéseket [hoz és foganatosít] a megfelelő kormányzati szinten a dohánytermékeknek olyan személyek részére történő

[24] Lásd ebben az értelemben: Kokott főtanácsnok Bizottság kontra Magyarország (Felsőoktatás) ügyre vonatkozó indítványa (C-66/18, EU:C:2020:172, 128. pont).

[25] C-452/20, EU:C:2022:111 (a továbbiakban: Agenzia delle dogane e dei monopoli és Ministero dell'Economia e delle Finanze ítélet).

[26] Az EUSZ 5. cikk és a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerelésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 127., 1. o.; helyesbítések: HL 2015. L 150., 24. o.; HL 2016. L 40., 16. o.; HL 2018. L 307., 27. o.; HL 2019. L 255., 7. o.) 23. cikkének (3) bekezdéséről volt szó. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy ezen irányelv nem hangolta össze a dohánytermékek értékesítéseinek az e termékek kiskorúaknak történő értékesítésével kapcsolatos aspektusait (lásd a 24–27. pontot).

[27] Lásd az Agenzia delle dogane e dei monopoli és Ministero dell'Economia e delle Finanze ítélet 19–32. pontját. A keretegyezményt az Unió nevében a WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményének elfogadásáról szóló, 2004. július 2-i 2004/513/EK tanácsi határozat (HL 2004. L 213., 8. o.) hagyta jóvá.

értékesítése megtiltására, akik a belső jogszabályok, nemzeti jogszabályok értelmében kiskorúak, vagy tizennyolc év alattiak." A Bíróság végül egyértelművé tette, hogy „mivel a keretegyezmény az uniós jog szerves részét képezi, annak végrehajtása során tiszteletben kell tartani az arányosság elvét, mint az uniós jog általános elvét."[28] Másképpen megfogalmazva, a Bíróság elismerte, hogy az említett keretegyezmény alapján vállalt kötelezettségek tagállamok általi teljesítése „az uniós jog [olyan] alkalmazása" esetének minősül, amely az uniós jog általános elveinek alkalmazását vonja maga után.

26. A Charta alapeljárásban szereplő tényállásra való alkalmazhatóságát a fent ismertetett elvek tükrében kell értékelni.

2. A Chartának az alapeljárásban szereplő helyzetre történő alkalmazásáról

27. A kérdést előterjesztő bíróság a bejegyzett védjegy hamisítását a bolgár jogban szankcionáló rendelkezések Charta 49. cikkével való összhangjának értékelése céljából az említett rendelkezés értelmezéséről kérdezi a Bíróságot. A kérdést előterjesztő bíróság abból indul ki, hogy az alapeljárás tárgyát képező tényállás az uniós jog hatálya alá tartozik, mivel az NK 172b. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott bűncselekmények, valamint a ZMGO és a 2016. évi ZMGO által előírt szabálysértések „az uniós jog által szabályozott jogviszonyokra alkalmazandó[k]".

28. E tekintetben emlékeztetek arra, hogy a WTO-t létrehozó egyezmény 1 C. mellékletét képező, a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló megállapodás (a továbbiakban: TRIPS-megállapodás) célja többek között a hamisítás elleni küzdelmet szolgáló multilaterális minimumszabályok megállapítása, és az a szellemi tulajdonjogok tiszteletben tartásának biztosítását szolgáló intézkedések és eljárások tényleges összehangolását valósítja meg.[29] A TRIPS-egyezmény 61. cikke értelmében: „[a] tagok alkossanak büntetőeljárási és büntetési jogszabályokat, éspedig minimálisan a szándékos védjegyhamisítás […] esetére. Az alkalmazandó eszközök között szerepeljen a szabadságvesztés és az elrettentéshez (visszatartáshoz) elegendő összegű pénzbüntetés; ezek legyenek összhangban a hasonló súlyú bűncselekményekkel kapcsolatban alkalmazott büntetéssel. Adott esetben a szankciók között szerepeljen a jogsértést megvalósító termék lefoglalása, elkobzása és megsemmisítése […]." Habár a kérdést előterjesztő bíróság nem hivatkozott erre a megállapodásra, az sajátos kötelezettségeket tartalmaz a büntetőeljárásokra és a büntetőjogi szankciókra vonatkozóan. Habár nem írja elő a büntetések egy bizonyos mértékét, legalábbis meghatározott szankciótípusok bevezetését követeli meg. A 2004/48 irányelv (28) preambulumbekezdésében a büntetőjogi szankciókra mint „a szellemi tulajdonjogok érvényesítési eszköz[ére]" történő hivatkozás az irányelv által egyébként kifejezetten nem érintett ilyen kötelezettségekre való közvetett utalásnak tekinthető.[30]

29. Márpedig a Bíróság már jó ideje elismerte, hogy a GATS-hoz hasonlóan a TRIPS-megállapodás is az uniós jogrend szerves részét képezi,[31] ezért annak keretében alkalmazandó, noha annak rendelkezései nem rendelkeznek közvetlen hatállyal, és nem keletkeztetnek olyan jogokat, amelyekre az uniós jog értelmében magánszemélyek közvetlenül

[28] Lásd az Agenzia delle dogane e dei monopoli és Ministero dell'Economia e delle Finanze ítélet 33. pontját.

[29] Lásd ebben az értelmeben: 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítélet (C-414/11, EU:C:2013:520, 58. pont).

[30] Lásd a 2. cikk (3) bekezdésének b) pontját.

[31] Lásd: 2012. március 15-i SCF Consorzio Fonografici ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 39. és 40. pont). Lásd még: 2018. november 13-i Levola Hengelo ítélet (C-310/17, EU:C:2018:899, 39. pont).

hivatkozhatnak a bíróság előtt.[32] Egyébiránt e megállapodás „a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásai[nak]” az EUMSZ 207. cikk (1) bekezdésében szereplő fogalmába tartozik, amely tehát az EUM-Szerződés hatálybalépésétől kezdve az Uniót a közös kereskedelempolitika terén megillető kizárólagos külső hatáskörbe tartozik.[33]

30. A Bíróság által a Bizottság kontra Magyarország ítélet 213. pontjában folytatott érvelés analógia útján történő alkalmazásából az következik, hogy amikor a tagállamok teljesítik a TRIPS-megállapodásból eredő kötelezettségeket, köztük az e megállapodás 61. cikkéből eredő kötelezettségeket, a Charta 51. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogot alkalmazzák. Annyiban, amennyiben az NK 172b. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott bűncselekmények a TRIPS-megállapodás 61. cikkéből eredő kötelezettségek végrehajtásának minősülnek, a Charta tehát alkalmazandó az alapeljárás tárgyát képező tényállásra.

31. Az osztrák kormány állításával ellentétben ezzel nem ellentétes az, hogy a Szerződések megalkotói büntetőügyekben csak korlátozott hatáskört ruháztak az Unióra,[34] és hogy ezért a büntetőjogi jogszabályok főszabály szerint a tagállamok hatáskörébe tartoznak.[35]

32. Egyrészről ugyanis az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy e hatáskört nem csupán az uniós jog által biztosított alapvető szabadságok tiszteletben tartásával, hanem az uniós jog egészének, és különösen az elsődleges jognak a tiszteletben tartásával kell gyakorolni.[36] A tagállamok a hatáskörükbe tartozó ágazatokban történő eljárás során is kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogból eredő kötelezettségeiket.[37] Másrészt a Bíróság már egy ideje megállapította, pusztán az, hogy a büntetőjogi jogszabályok és a büntetőeljárási szabályok főszabály szerint nem tartoznak az Unió hatáskörébe,[38] nem akadályozhatja meg az uniós jogalkotót abban, hogy amikor a hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciónak a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság általi alkalmazása valamely uniós politika teljes érvényesülése vagy a belső piac megfelelő működése biztosításának céljából a tagállamok büntetőjogával kapcsolatban intézkedéseket tegyen.[39] E hatáskört jelenleg az EUMSZ 83. cikk (2) bekezdése kifejezetten rögzíti. Ebből az következik, hogy az uniós jogalkotó az említett rendelkezések által előírt feltételek mellett hatáskörrel rendelkezik a szellemi tulajdon – egyébiránt a Charta 17. cikkének (2) bekezdésében rögzített – védelmének területén általa elfogadott szabályok teljes körű érvényesülésének biztosításához szükséges büntetőjogi harmonizációs intézkedések meghozatalára.

33. Természetesen, ahogyan azt az osztrák kormány kiemelte, az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdése j) pontjának megfelelően az Unió és a tagállamok között megosztott hatáskörről van szó, amelyet a tagállamok az EUMSZ 2. cikk (2) bekezdése szerint „csak olyan mértékben [gyakorolják], amilyen mértékben az Unió hatáskörét nem gyakorolta.” Márpedig az Unió nem fogadott el a szellemi tulajdonjogok megsértése miatt alkalmazott szankciók és amiatt indított

[32] Lásd: 2012. március 15-i SCF Consorzio Fonografici ítélet (C-135/10, EU:C:2012:140, 46. pont).

[33] Lásd: 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítélet (C-414/11, EU:C:2013:520, 45–60. pont).

[34] Lásd: 2019. február 26-i Rimšēvičs és EKB kontra Lettország ítélet (C-202/18 és C-238/18, EU:C:2019:139, 57. pont).

[35] Lásd: 2020. december 17-i Generalstaatsanwaltschaft Berlin és társai (Ukrajna részére történő kiadatás) ítélet (C-398/19, EU:C:2020:1032, 65. pont).

[36] Lásd: 2019. február 26-i Rimšēvičs és EKB kontra Lettország ítélet (C-202/18 és C-238/18, EU:C:2019:139, 57. pont).

[37] Lásd e tekintetben: 2022. február 22-i RS (Alkotmánybírósági ítéletek hatása) ítélet (C-430/21, EU:C:2022:99, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[38] Lásd: 1981. november 11-i Casati ítélet (203/80. sz ügy, EBHT 2595. o., 27. pont); 1998. június 16-i Lemmens ítélet (C-226/97, EBHT I-3711. o., 19. pont).

[39] Lásd ebben az értelemben: 2005. szeptember 13-i Bizottság kontra Tanács ítélet (C-176/03, EU:C:2005:542, 48. pont), noha a Bíróság a 2007. október 23-i Bizottság kontra Tanács ítéletben (C-440/05, EU:C:2007:625, 70. pont) kizárta, hogy az Európai Közösség hatáskörrel rendelkezne viszont az alkalmazható büntetőjogi szankciók típusa és mértéke vonatkozásában.

büntetőeljárások összehangolását célzó szabályokat.[40] Ahogyan azt az osztrák kormány szintén megállapította, a Bíróság azt a puszta tényt állapította meg, hogy az, hogy valamely nemzeti intézkedés olyan tárgykörbe tartozik, amelyben az Unió hatáskörökkel rendelkezik, nem vonhatja azt az uniós jog hatálya alá, ekként pedig nem járhat a Charta alkalmazandóságával.[41] Végezetül, az osztrák kormány által szintén hivatkozott, 1982. október 26-i Kupferberg ítéletre visszanyúló állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az Unió által kötött megállapodás rendelkezéseinek végrehajtásához szükséges intézkedéseket egyrészről az Unió intézményeinek, másrészről pedig a tagállamoknak az uniós jog megállapodás által érintett területeinek aktuális állása alapján kell meghozni.[42]

34. Mindazonáltal, ha az Unió egyrészről továbbra is alkothat jogszabályokat a szellemi tulajdonjogok tárgyában, a belső piac területére vonatkozó hatáskörei alapján, a TRIPS-megállapodásban foglalt szellemi tulajdonjogok fennállására, hatályára és gyakorlására vonatkozó szabályok tiszteletben tartása mellett,[43] másrészről pedig büntetőügyekben, az EUMSZ 83. cikk (2) bekezdése alapján az e jogok védelmét szolgáló szabályok tényleges érvényesülésének biztosítása céljából, a szellemi tulajdon védelmének a szóban forgó megállapodás révén megvalósított világméretű harmonizációja,[44] ezen belül a hamisítás elleni küzdelem főszabály szerint a WTO mindegyik tagját köti, és nemzeti harmonizációs jogi aktusoktól függetlenül, oly módon épül be az Unió jogrendjébe, hogy az említett megállapodások keretében vállalt kötelezettségek végrehajtása – még ha azt a tagállamok a hatáskörük gyakorlása keretében meg is valósítják – az uniós jog hatálya alá tartozik.

35. Másrészről a Bíróság már a Kupferberg ítéletben is megállapította, hogy „a tagállamok a közösségi intézmények által kötött megállapodásból eredő kötelezettségek tiszteletben tartásának biztosítása során nem csak az érintett harmadik ország felé teljesítenek kötelezettséget, hanem főként a Közösség felé, amely felelősséget vállalt a megállapodás szabályszerű teljesítéséért”, aminek során kiemelte a megállapodás szóban forgó szabályainak „közösségi jellegét”.[45] Márpedig a Bizottság kontra Magyarország ítélet 213. pontja ezen ítélkezési gyakorlat továbbfejlesztésének tűnik, amely – noha kétségtelenül az „Unió joga végrehajtása” Charta 51. cikkének (1) bekezdésében meghatározott fogalma kiterjesztő értelmezésének minősül, nem lépi túl az e rendelkezés által előírt korlátokat. Következésképpen úgy vélem, hogy e fogalom értelmezésének az említett pontból eredő terjedelme – az osztrák kormány javaslatának megfelelően – azokra az esetekre korlátozódhat, amelyekben az Unió által már gyakorolt hatáskörbe tartozó szerződési rendelkezések végrehajtásáról van szó.[46]

36. Egyébiránt egyrészt emlékeztetek arra, hogy a Bizottság kontra Magyarország ítéletben az Unió hatáskörének a felsőoktatás területén fennálló hiányára alapított érvre a Bíróság azt a választ adta, hogy mivel a GATS keretében vállalt kötelezettségek a közös kereskedelempolitika hatálya alá tartoznak, noha a tagállamok az oktatás terén széles hatáskörrel rendelkeznek, az említett

[40] Emlékeztetek arra, hogy a Bizottság 2005. július 12-én a szellemi tulajdonjogok érvényesítését biztosító büntetőjogi intézkedésekről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv iránti [COM(2005) 276 végleges], 2006. április 26-án módosított javaslatot (COM(2006) 168 végleges); a továbbiakban: módosított irányelv-javaslat) fogadott el. Ezt, az eredetileg az EK 95. cikken, majd a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését követően az EUMSZ 83. cikk (2) bekezdésén alapuló javaslatot 2010-ben visszavonta (HL 2010. C 252., 7. o.).

[41] Lásd: 2021. október 14-i INSS (Élettársi kapcsolaton alapuló özvegyi nyugdíj) ítélet (C-244/20, nem tették közzé, EU:C:2021:854, 61. pont).

[42] Lásd: 1982. október 26-i Kupferberg ítélet (104/81, EU:C:1982:362, 12. pont; a továbbiakban: Kupferberg ítélet).

[43] Lásd: 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítélet (C-414/11, EU:C:2013:520, 59. pont).

[44] Lásd ebben az értelemben: 2013. július 18-i Daiichi Sankyo és Sanofi-Aventis Deutschland ítélet (C-414/11, EU:C:2013:520, 58. pont).

[45] Lásd: Kupferberg ítélet 13. és 14. pont.

[46] Egyébiránt rámutatok arra, hogy ilyen esetben a Charta az Unió által a belső hatásköre révén elfogadott végrehajtási rendelkezések okán lenne alkalmazandó.

kötelezettségek, ideértve a magán oktatási szolgáltatások kereskedelmének liberalizációjára vonatkozó kötelezettségvállalásokat is, az Unió kizárólagos hatáskörébe tartoznak.[47] Másrészt megjegyzem, hogy a keretegyezmény érintett tagállam általi végrehajtása az Agenzia delle dogane e dei monopoli és Ministero dell'Economia e delle Finanze ítéletben nem csak az alkalmazható szankciókra, hanem a megsértett anyagi jogi rendelkezésekre is tekintettel – uniós szintű kifejezett harmonizációs szabályozás hiányában is – az uniós jog alapvető elveinek alkalmazását eredményezte.[48] E tekintetben arra is fontos rámutatni, hogy a G. ST. T ellen folytatott büntetőeljárás és az ezen eljárás tárgyát képező szankciók célja – a szóban forgó ítéletet eredményező ügyben foglaltaktól eltérően – az, hogy visszaszorítsák a bejegyzett védjegy által biztosított azon kizárólagos jogok bitorlását, amelyek terjedelme uniós szinten kiterjedt harmonizáció és szabályozás tárgyát képezi.[49]

37. Ami végül az osztrák kormány által az EUMSZ 207. cikk (6) bekezdéséből levont érvet illeti – amelynek alapján „az e cikkben a közös kereskedelempolitika területén átruházott hatáskörök gyakorlása […] nem vezethet a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek harmonizációjához, amennyiben a Szerződések az ilyen harmonizációt kizárják", elegendő rámutatni egyrészt arra, hogy a Bizottság kontra Magyarország ügyben az a körülmény, hogy az oktatási ágazat tekintetében az EUMSZ 166. cikk (4) bekezdése kifejezett harmonizálási tilalmat tartalmaz, nem akadályozta meg a Bíróságot annak megállapításában, hogy a Charta az ezen ítélet 213. pontjában foglalt indokok miatt alkalmazható, másrészt arra, hogy az EUMSZ 83. cikk (2) bekezdése, amint azt fentebb láttuk, *kifejezetten* biztosítja annak lehetőségét, hogy a tagállamok valamely uniós politika tényleges végrehajtásának biztosítása céljából harmonizálják a büntetőügyek területén hozott törvényi és rendeleti szintű rendelkezéseiket.[50]

38. A fenti megfontolások összessége alapján úgy vélem, hogy a Charta akkor alkalmazandó az alapügy tárgyát képező tényállásra, ha és amennyiben az alapeljárásban bűncselekménnyé minősített magatartás és az arra alkalmazandó szankciók a TRIPS-megállapodás 61. cikkének hatálya alá tartoznak, amit a kérdést előterjesztő bíróság feladata megvizsgálni.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésről

39. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdéssel lényegében arra vár választ, hogy a bűncselekmények és büntetések törvényességének a Charta 49. cikkének (1) bekezdésében rögzített elvével ellentétes-e az olyan nemzeti jogi szabályozás, amelynek alapján ugyanaz a magatartás szabálysértést és bűncselekményt is eredményezhet, anélkül, hogy egyértelműen elhatárolná a kettőt egymástól és lehetővé tenné az érintettek számára, hogy azok előre lássák a szóban forgó magatartások következményeit.

40. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a bűncselekmények és büntetések törvényességének elve alapján a büntetőjogi rendelkezéseknek a bűncselekményi tényállás és a büntetés meghatározása terén tiszteletben kell tartaniuk bizonyos hozzáférhetőségi és

[47] Lásd a Bizottság kontra Magyarország ítélet 74. pontját. Ezzel az érvvel Magyarország azt állította, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a szóban forgó, kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset elbírálására.

[48] Amint láttuk, a Bíróság ebben az ítéletben kifejezetten elismerte a dohánytermékek kiskorúaknak történő értékesítésével kapcsolatos vonatkozások harmonizációjának hiányát.

[49] Lásd a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 európai parlamenti és tanácsi irányelvet (átdolgozás) (HL 2015. L 336., 1. o.; helyesbítések: HL 2016. L 71., 325. o.; HL 2016. L 110., 5. o.) és az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL 2017. L 154., 1. o.).

[50] E tekintetben lásd továbbá Kokott főtanácsnok Bizottság kontra Tanács ügyre vonatkozó indítványát (C-137/12, EU:C:2013:441, 66 és 67. pont).

előreláthatósági követelményeket.[51] Ezen elv az eljárások, valamint a közigazgatási és büntetőjogi szankciók halmozására is alkalmazandó, ezért a kétszeres büntetés kiszabását lehetővé tevő rendelkezések esetében is ugyanazokat a követelményeket kell tiszteletben tartani.[52] Habár a bűncselekmények és büntetések törvényességének elve megköveteli, hogy a törvény egyértelműen meghatározza a jogsértéseket és a hozzájuk kapcsolódó büntetéseket, e feltétel akkor teljesül, ha a terhelt – a releváns rendelkezés megfogalmazásából, szükség esetén a bíróságok által nyújtott értelmezés segítségével – megtudhatja, hogy mely cselekmények és mulasztások vonják maguk után a büntetőjogi felelősségét.[53] Ezenkívül az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az alkalmazandó szabály meghatározottságának elvét nem lehet úgy értelmezni, hogy az tiltja a büntetőjogi felelősség szabályainak esetről esetre bírói értelmezés útján történő fokozatos világossá tételét, feltéve hogy az eredmény a jogsértés elkövetésekor észszerűen előrelátható, tekintettel különösen a szóban forgó jogi rendelkezéssel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatban ebben az időszakban figyelembe vett értelmezésre.[54]

41. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy G. ST. T-t kizárólag az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében meghatározott súlyos bűncselekmény elkövetésével vádolták meg. Márpedig, ahogyan azt maga a kérdést előterjesztő bíróság is kiemeli, e bűncselekmény tényállási elemei között szerepel a „jelentős káros hatás”, amely elhatárolja azt a ZMGO 127. cikkének (1) bekezdésében meghatározott szabálysértéstől.

42. Ebből a határozatból az is következik, hogy a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) egy értelmezési kérelemről határozó 2013. évi ítéletben[55] a 172b. cikkben meghatározott bűncselekmény okán elszenvedett kár meghatározását szolgáló algoritmust alkalmazott – amely algoritmus 2004/48 irányelvvel való összeegyeztethetőségét a kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első két kérdés keretében vitatja – abból a célból, hogy többek között gyakorlati iránymutatást adjon az NK 172b. cikkében meghatározott bűncselekmény helyes minősítésére és e bűncselekménynek a szabálysértésektől való elhatárolására vonatkozóan.

43. Annyiban, amennyiben a jelen indítvány 42. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból egyrészt az tűnik ki, hogy a büntetőjogi felelősségre vonatkozó szabályoknak bírói értelmezések révén történő fokozatos tisztázása önmagában nem összeegyeztethetetlen a bűncselekmények és büntetések törvényességének elvével, másrészt pedig az, hogy önmagában nem kérdőjelezheti meg a nemzeti szabályozás egyértelműségét és pontosságát pusztán az, hogy az előírt szankciók halmozásához hasonlóan a szabálysértés és a bűncselekmény pontos elhatárolása is olyan általános fogalom értelmezésétől függ, amely a nemzeti bíróságok általi széles körű értékelést tesz szükségessé,[56] a kérdést előterjesztő bíróság feladata értékelni, hogy a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék) fent említett, értelmezési kérelemről határozó ítélete ellenére továbbra is zavaros-e, hogy melyek a ZMGO 127. cikkben meghatározott szabálysértés, illetőleg az NK 172b. cikkében meghatározott bűncselekmény tényállási elemei, ezért nem kiszámítható az e cikkből eredő büntetőjogi felelősség terjedelme.

[51] Lásd: 2020. június 11-i JI ítélet (C-634/18, EU:C:2020:455, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[52] Lásd: 2022. május 5-i BV ítélet (C-570/20, EU:C:2022:348, 37. pont).

[53] Lásd: 2022. május 5-i BV ítélet (C-570/20, EU:C:2022:348, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[54] Lásd: 2022. május 5-i BV ítélet (C-570/20, EU:C:2022:348, 41. pont).

[55] Az 1/2013. sz. ügyben 2013. május 31-én hozott ítélet.

[56] Lásd ebben az értelemben: 2018. március 20-i Garlsson Real Estate és társai ítélet (C-537/16, EU:C:2018:193, 52. és 53. pont).

44. Álláspontom szerint tehát az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy amennyiben valamely tagállam szabályozása a bejegyzett védjegy hamisítását közigazgatási és büntetőjogi szankciók alkalmazásával szankcionálja, a Charta 49. cikkének (1) bekezdése alapján a büntetőjogi felelősség határait egyértelműen kell meghatározni. Ezen elvvel nem ellentétes az, hogy a hamisítás bűncselekménye e bűncselekményt a szabálysértéstől megkülönböztető elemeinek a pontos terjedelmét bíróság tisztázza értelmezés útján, amennyiben az érintett jogalanyok ezen értelmezés alapján alapos tájékoztatást kaphatnak arról, hogy mely cselekmények és mulasztások vonják maguk után a büntetőjogi felelősségüket.

C. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésről

45. A kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdéssel lényegében arra vár választ, hogy összeegyeztethetők-e az arányosság Charta 49. cikkének (3) bekezdésében foglalt elvével az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében előírt büntetések, vagyis az öt évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, valamint az 5000 BGN-től 8000 BGN-ig terjedő pénzbüntetés. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a szabadságvesztés, különösen a büntetési tétel alsó határa „különösen szigorú”, arra is tekintettel, hogy a bűncselekmény pusztán a szóban forgó termékek eladásra kínálásával is megvalósul. E bíróság ezenfelül pontosítja, hogy a büntetés jelentős mértékére tekintettel a bíróságnak e büntetés mérséklésére vagy végrehajtásának felfüggesztésére csak rendkívül korlátozott körben van lehetősége. Végezetül kiemeli, hogy a szabadságvesztésnek jelentős mértékű bírsággal való halmozása és a jogsértés tárgyát képező áruk elkobzásában, valamint megsemmisítésében megvalósuló további intézkedés is fokozza az összességében kiszabott szankció súlyát.

46. E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetek kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az alkalmazandó szankciókra vonatkozó uniós szintű harmonizáció hiányában a tagállamok hatáskörébe tartozik a számukra megfelelőnek tűnő szankciók megválasztása. Mindazonáltal a tagállamoknak e hatáskörüket – a fenti észrevételemnek megfelelően – az uniós jog és e jog általános elveinek tiszteletben tartásával, ennélfogva az arányosság elvére figyelemmel kell gyakorolniuk.[57] Márpedig a TRIPS-megállapodás 61. cikke annak előírására szorítkozik, hogy a WTO tagjai kötelesek a szellemi tulajdonjogok egyes megsértéseit büntetőjogi szankcióval sújtani, és annak megjelölésére, hogy a lehetséges intézkedések között szerepeljen „a szabadságvesztés és az elrettentéshez (visszatartáshoz) elegendő összegű pénzbüntetés; ezek legyenek összhangban a hasonló súlyú bűncselekményekkel kapcsolatban alkalmazott büntetéssel”. Ahogyan pedig arra már korábban rámutattam, e tárgykörben semmilyen harmonizáció nem történt uniós szinten. Következésképpen a tagállamok e tekintetben – különösen az alkalmazandó szankciók mértékét illetően – széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek, amely különösen azt teszi lehetővé számukra, hogy nemzeti szinten értékeljék a jogsértés súlyát, és az alkalmazandó szankciókat annak megfelelően alakítsák.

47. Arra is emlékeztetek, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatból következően a büntetések arányossága Charta 49. cikkének (3) bekezdésében meghatározott elve alapján szükséges, hogy a kiszabott szankciók szigorúsága összhangban álljon az általuk büntetett jogsértések súlyával, különösen a tényleges visszatartó erő biztosítása révén, ugyanakkor ne lépje túl a szóban forgó szabályozás által jogszerűen követett célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.[58] A Bíróság azt is

[57] Lásd: 2021. február 11-i K. M. (A hajóparancsnokkal szemben kiszabott szankciók) ítélet (C-77/20, EU:C:2021:112, 36. pont).

[58] Lásd ebben az értelemben: 2021. október 14-i Landespolizeidirektion Steiermark és társai (Játékautomaták) ítélet (C-231/20, EU:C:2021:845, 45. pont).

kifejtette, hogy az arányosság elve megköveteli, hogy a szankció meghatározásakor figyelembe vegyék az adott ügy egyedi körülményeit.[59] Végső soron a tényállás értékelésére és a nemzeti jog értelmezésére kizárólagos hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság feladata annak megállapítása, hogy az előtte folyamatban lévő eljárásban teljesülnek-e ezek a követelmények.

48. A jelen ügyben – mindenekelőtt a bűncselekmény jellegét és súlyát illetően – az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az NK 172b. cikke többek között a védjegy nemzetközi hamisításának, vagyis meghatározott súllyal rendelkező olyan magatartásnak a szankcionálását szolgálja, amelyet a TRIPS-megállapodás 61. cikke értelmében büntetőjogilag és a kellő visszatartó erőt biztosító módon kell szankcionálni. A hamisítás – mint folyamatosan terjedő jelenség, amely már egy ideje nemzetközi méretet ölt – súlyos fenyegetést jelent a vállalkozások és a nemzeti gazdaságok számára, és a fogyasztóvédelmi problémák előidézése mellett – különösen, ha az egészség és a közbiztonság forog kockán – jelentősen kihat a társadalomra. Ezenfelül olyan jelenségről van szó, amely, úgy tűnik, egyre inkább kapcsolódik a szervezett bűnözéshez.[60]

49. Először is, az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében előírt szabadságvesztés különösen jelentős mértékben nyer meghatározást, különösen arra tekintettel, hogy e büntetés alsó határa öt év,[61] tehát – különösen a kérdést előterjesztő bíróság által leírt, az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló magatartásra történő alkalmazása esetén – észszerű kétségeket vet fel az arányosságát illetően. Mindazonáltal figyelembe veendő, hogy az NK 172b. cikke olyan konkrét súlyosító körülmények esetén alkalmazandó, amelyek láthatólag egyrészt az okozott kár ismétlődő vagy folytatólagos jellegéhez, másrészt pedig annak súlyosságához kapcsolódnak. Az NK 172b. cikkének (1) bekezdése értelmében ugyanis a büntetési tétel alsó határát alacsonyabb mértékben, három évben határozza meg egyszerű bűncselekmény esetén. Márpedig, ahogyan azt a Bizottság helyesen kiemelte, a büntetőjogi szabályozás arányosságának értékelése során figyelembe veendő elemek egyikét a szankciónak a jogsértés súlyához képest történő meghatározhatósága képezi.[62]

50. Noha a jelen ügyben – a fentiek szerint – az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárás tárgyát képező, bejegyzett védjegyekhez hasonló védjegyeket ábrázoló ruházati cikkek eladásra kínálásában megvalósuló magatartást az ügyész az NK 172b. cikkének (2) bekezdésében meghatározott bűncselekménynek minősítette az abból eredő kár súlyossága miatt, a Bíróság – különösen az NK 172.b.cikkének (2) bekezdése szerinti „jelentős káros hatások” fogalmának pontos tartalmát illetően – elvont értelemben és a konkrét ügyben sem rendelkezik elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy a már megjelölteken kívül további értékelési szempontokat szolgáltasson a kérdést előterjesztő bíróság részére. Minden esetben a kérdést előterjesztő bíróságnak kell – a jelen ügy nemzeti jog alapján figyelembe vehető körülményei összeségének tükrében – a konkrét ügyben elvégezni annak vizsgálatát, hogy az alkalmazandó szabadságvesztés arányos-e a bűncselekménynek minősített magatartással és annak következményeivel, valamint az őt megillető mérlegelési mozgástér keretei között a büntetés

[59] Lásd: 2018. október 4-i Link Logistik N & N ítélet (C-384/17, EU:C:2018:810, 45. pont).

[60] A Bizottság e körülmények alapján a módosított irányelv-javaslatban kiemelte, hogy hamisítás és kalózkodás elleni küzdelem az Unió számára kulcsfontosságú célkitűzésnek minősül.

[61] Összehasonlításképpen a módosított irányelvjavaslat ugyanerre a bűncselekményre a büntetési tétel felső határát legalább négy év szabadságvesztésben határozta meg bűnszervezetben történő, illetve az emberi egészségre vagy biztonságra kockázatot jelentő elkövetés esetére.

[62] Lásd: 2021. február 11-i K. M. (A hajóparancsnokkal szemben kiszabott szankciók) ítélet (C-77/20, EU:C:2021:112, 51. pont); 2015. július 16-i Chmielewski ítélet (C-255/14, EU:C:2015:475, 26. pont).

mértékét szükség szerint a jelen ügy sajátos körülményeihez hozzáigazítani, ideértve a G. ST. T felelősségre vonását eredményező tényállásnak az NK 172b. cikkének (2) bekezdése értelmében vett bűncselekményből e cikk (1) bekezdése szerinti bűncselekménnyé történő átminősítését is.

51. Másodszor, a bírság és a szabadságvesztés NK 172b. cikkének (2) bekezdése által engedélyezett halmozását illetően emlékeztetek arra, a Bíróságnak már módja nyílt tisztázni, hogy a büntető jellegű szankciók halmozására olyan szabályoknak kell vonatkozniuk, amelyek lehetővé teszik annak biztosítását, hogy a kiszabott szankciók összességének súlya megfeleljen az adott jogsértés súlyának, és hogy ez a követelmény nem csupán a Charta 49. cikkének (3) bekezdésében rögzített, a büntetések arányosságának elvéből, hanem a Charta 52. cikkének (1) bekezdéséből is következik.[63] A Bíróság azt is tisztázta, hogy e követelmény kivétel nélkül alkalmazandó az együttesen kiszabott szankciók összességére, így mind az azonos jellegű szankciók, mind pedig a különböző jellegű szankciók – mint például a pénzügyi szankciók és a szabadságvesztés-büntetések – halmozására.[64]

52. A jelen ügyben tehát – az alapeljárás tárgyát képező szabályozás konkrét alkalmazása arányosságának értékelése céljából – a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia, hogy léteznek-e olyan szabályok, amelyek alkalmasak az előírt szankciók, köztük a jogsértés tárgyát képező áruk elkobzása és megsemmisítése együttes súlyának az elkövetett bűncselekmény súlyához képest feltétlenül szükséges mértékűre alakításának biztosítására, és hogy alkalmazhatók-e ezek a szabályok a G. ST. T ellen folytatott büntetőeljárásban.

53. A fentiek alapján álláspontom szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett negyedik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a Charta 49. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a bejegyzett védjegy hamisítása elleni küzdelemre tekintettel büntetőjogi szankcióként szabadságvesztés és pénzbüntetés kiszabásáról is rendelkezik, amelyek súlyossága nem arányos az elkövetett jogsértések súlyosságával. A kérdést előterjesztő bíróság feladata az arányosságnak a konkrét ügyben történő vizsgálatát elvégezni különösen e szankcióknak az említett szabályozás szerinti szabálysértés súlyosságához képest történő meghatározhatósága, valamint egyrészt a szóban forgó bűncselekmény súlyosságának a fent említett szankciók halmozásából eredően az érintett személyre nehezedő teherrel való ellensúlyozása céljából a nemzeti jog alapján figyelembe vehető körülmények összessége tükrében.

IV. Végkövetkeztetés

54. A fenti megfontolások összességének tükrében azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Rayonen sad – Nesebar (neszebari kerületi bíróság, Bulgária) által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett harmadik és negyedik kérdésre a következőképpen válaszoljon:

„A Charta 49. cikkét úgy kell értelmezni, hogy amennyiben valamely tagállam szabályozása a bejegyzett védjegy hamisítását közigazgatási és büntetőjogi szankciók alkalmazásával szankcionálja, a bűncselekmények és büntetések törvényességének e rendelkezésben rögzített elve alapján a büntetőjogi felelősség határait egyértelműen kell meghatározni. Ezen elvvel nem ellentétes az, hogy a hamisítás bűncselekménye e bűncselekményt a szabálysértéstől megkülönböztető elemeinek a pontos terjedelmét bíróság tisztázza értelmezés útján, amennyiben

[63] Lásd ebben az értelemben: 2018. március 20-i Procura della Repubblica ítélet (C-524/15, EU:C:2018:197, 55. pont).

[64] Lásd: 2022. május 5-i BV ítélet (C-570/20, EU:C:2022:348, 50. pont).

az érintett jogalanyok ezen értelmezés alapján a bűncselekmény elkövetésének időpontjában alapos tájékoztatást kaphatnak arról, hogy mely cselekmények és mulasztások vonják maguk után a büntetőjogi felelősségüket.

A Charta 49. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a bejegyzett védjegy hamisítása elleni küzdelemre tekintettel büntetőjogi szankcióként szabadságvesztés és pénzbüntetés kiszabásáról is rendelkezik annyiban, amennyiben e szankciók súlyossága külön-külön és együttesen nem arányos az elkövetett jogsértések súlyosságával. A kérdést előterjesztő bíróság feladata az arányosságnak a konkrét ügyben történő vizsgálatát elvégezni különösen a szankciónak az említett szabályozás szerinti szabálysértés súlyosságához képest történő meghatározhatósága, valamint egyrészt a szóban forgó bűncselekmény súlyosságának a fent említett szankciók halmozásából eredően az érintett személyre nehezedő teherrel való ellensúlyozása céljából a nemzeti jog alapján figyelembe vehető körülmények összessége tükrében.”